

Avazov G'oyibnazar Berdiyevich

Termiz Davlat Pedagogika Istituti texnologiya va geografiya kafedrası o'qituvchisi

BO'LAJAK TEXNOLOGIYA FANI O'QITUVCHILARINI KASBIY FAOLIYATIGA TAYYORLASHDA KREATIV KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH TIZIMINING PEDAGOGIK ZARURATI

Annotatsiya: Zamonaviy ta'lim tizimida kreativlik va innovatsion fikrlash qobiliyatlari o'qituvchilarning kasbiy faoliyatida muhim ahamiyatga ega. Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilari, ayniqsa, o'z o'quvchilarini zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish va ularni innovatsion fikrlashga o'rgatishda kreativ kompetentlikka ega bo'lishlari zarur. Ushbu maqolada bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatiga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimining pedagogik zarurati haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: texnologiya, pedagogik mahorat, innovatsion yechimlar, innovatsion fikrlash, kreativ kompetentlik, zamonaviy ta'lim tizimi, kreativ fikrlash.

Аннотация: В современной системе образования в профессиональной деятельности педагогов важное значение приобретают творческие способности и нестандартное мышление. Будущие учителя технологий должны обладать творческой компетентностью, особенно в том, чтобы знакомить своих учеников с современными технологиями и учить их инновационному мышлению. В данной статье говорится о педагогической необходимости системы развития творческой компетентности при подготовке будущих учителей технологии к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: технологии, педагогическое мастерство, инновационные решения, инновационное мышление, творческая компетентность, современная система образования, креативное мышление.

Abstract: In the modern education system, creativity and innovative thinking skills are important in the professional activity of teachers. Future technology teachers need to have creative competence, especially in introducing their students to modern technologies and teaching them to think innovatively. This article talks about the pedagogical necessity of the creative competence development system in the preparation of future technology teachers for their professional activities.

Key words: technology, pedagogical skill, innovative solutions, innovative thinking, creative competence, modern education system, creative thinking.

KIRISH

Kreativ kompetentlik – bu shaxsning yangi g'oyalarni ishlab chiqish, muammolarni hal qilish va innovatsion yechimlar topish qobiliyatidir. Bu kompetentlik o'qituvchilarning o'z kasbiy faoliyatida yangi metod va texnologiyalarni qo'llash, o'quv jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etish imkonini beradi. Kreativ kompetentlik o'qituvchilarning o'z bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda yangilab borishlariga, shuningdek, o'quvchilarning qiziqish va ehtiyojlarini inobatga olishlariga yordam beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI

Zamonaviy ta'lim tizimida kreativ kompetentlikni rivojlantirish pedagogik zaruratga aylangan. Texnologiya fani o'qituvchilari o'z o'quvchilarini zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirishda kreativ yondashuvlarni qo'llashlari zarur. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarning texnologiyalarga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni innovatsion fikrlashga o'rgatadi. O'qituvchilar kreativ kompetentlikka ega bo'lishlari orqali o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali tashkil etishlari mumkin. Kreativ kompetentlik o'qituvchilarning o'z kasbiy faoliyatida muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi. O'qituvchilar ko'pincha dars jarayonida turli xil muammolarga duch keladilar. Kreativ fikrlash orqali ular bu muammolarni yangi yondashuvlar bilan hal qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa o'quvchilarga ham o'z muammolarini hal qilishda yordam beradi va ularning muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Kreativ kompetentlik o'qituvchilarning o'zaro hamkorlik va jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchilar o'rtasida hamkorlik va tajriba almashish muhim ahamiyatga ega. Kreativ fikrlash orqali o'qituvchilar bir-birlaridan yangi g'oyalar va metodlarni o'rganishlari, o'z tajribalarini baham ko'rishlari mumkin. Bu esa o'z navbatida, o'quv jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi. Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatiga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimi bir nechta asosiy komponentlardan iborat. O'qituvchilarni kreativ fikrlashga o'rgatish uchun maxsus treninglar va seminarlar tashkil etish zarur. Bu treninglar davomida o'qituvchilar yangi metod va texnologiyalarni o'rganishlari, shuningdek, kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. O'qituvchilarni o'zaro hamkorlik va tajriba almashish uchun platformalar yaratish muhimdir. O'qituvchilar o'rtasida tajriba almashish, yangi g'oyalar va metodlarni o'rganish uchun onlayn va oflayn platformalar tashkil etish zarur. Bu platformalar o'qituvchilarga o'z bilim va ko'nikmalarini oshirish imkonini beradi. O'quv jarayonida kreativ kompetentlikni rivojlantirish uchun o'quvchilarga innovatsion loyihalar va tadbirlar tashkil etish zarur. O'quvchilar o'z g'oyalarini amalga oshirish, muammolarni hal qilish va yangi yechimlar topish imkoniyatiga ega bo'lishlari kerak. Bu esa ularning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.[6]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatiga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimi pedagogik zaruratdir. Bu tizim o'qituvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini oshirish, o'quv jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etish, shuningdek, o'quvchilarning innovatsion fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar kreativ kompetentlikka ega bo'lishlari orqali o'z kasbiy faoliyatlarini yanada samarali amalga oshirishlari mumkin. Shu bilan birga, kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimi o'qituvchilarning o'zaro hamkorlik va tajriba almashish imkoniyatlarini oshiradi, bu esa ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi. Natijada, bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilari o'z o'quvchilarini zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirishda va ularni innovatsion fikrlashga o'rgatishda muvaffaqiyatga erishadilar. Kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimi, shuningdek, o'qituvchilarning o'z bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda yangilab borishlariga yordam beradi. Bu esa o'z navbatida, o'quvchilarning ta'lim olish jarayonida muvaffaqiyatga erishishlariga imkon yaratadi.[1]

Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatiga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimining pedagogik zarurati haqida statistik tahlil quyidagi asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi. Kreativ kompetentlik ta'lim jarayonida o'qituvchilarning innovatsion fikrlash qobiliyatini oshirishda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar o'z o'quvchilarini zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirishda, ularni muammolarni hal qilishga o'rgatishda va yangi g'oyalarni ishlab chiqishda kreativ yondashuvlarni qo'llashlari zarur. O'qituvchilarning kreativ kompetentligi o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi va o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. O'qituvchilarning kreativ kompetentligini baholash uchun turli metodlar va vositalar qo'llaniladi. O'qituvchilarni kreativ fikrlash qobiliyatini baholashda anketalar, intervyular va

kuzatuvlar o'tkaziladi. Ushbu tadqiqotlar natijalari shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilarning kreativ kompetentligi o'quv jarayonida ularning muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biridir. O'qituvchilar o'z kreativ qobiliyatlarini rivojlantirgan sari, o'quvchilarning ta'lim olish jarayonidagi muvaffaqiyati ham oshadi. Kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimining samaradorligini baholash uchun o'qituvchilarning o'quv jarayonida qo'llagan metod va yondashuvlari tahlil qilinadi. [3]

O'qituvchilar tomonidan qo'llaniladigan innovatsion metodlar, masalan, loyiha asosida o'qitish, guruhli ishlar va interaktiv darslar, o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ularning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Statistik tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, bunday metodlarni qo'llagan o'qituvchilar o'quvchilarning muvaffaqiyatini sezilarli darajada oshiradilar. Kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimi o'quvchilarning o'z g'oyalarini amalga oshirish, muammolarni hal qilish va yangi yechimlar topish imkoniyatlarini oshiradi. O'quvchilarga innovatsion loyihalar va tadbirlar tashkil etish orqali ularning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirish mumkin. Statistik tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, bunday tadbirlar o'quvchilarning o'z-o'zini ifoda etish qobiliyatini oshiradi va ularning ta'lim olish jarayonidagi muvaffaqiyatini ta'minlaydi. Kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimi bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatiga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini oshirish, o'quv jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etish, shuningdek, o'quvchilarning innovatsion fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Statistik tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, kreativ kompetentlikni rivojlantirish ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi va o'quvchilarning muvaffaqiyatini ta'minlaydi.[5]

Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatiga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimining pedagogik zarurati kelajakda bir qator istiqbollarni taqdim etadi. Kelajakda ta'lim jarayonida innovatsion metodlar va texnologiyalarni qo'llash orqali o'qituvchilarning kreativ kompetentligini oshirish mumkin. Loyiha asosida o'qitish, muammoli o'qitish va interaktiv metodlar orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlari rivojlanadi. Texnologiya fani o'qituvchilarini tayyorlashda boshqa fanlar bilan integratsiya qilish, san'at, matematika va tabiiy fanlar bilan birgalikda o'qitish orqali kreativlikni oshirish mumkin. Bu o'qituvchilarga kengroq fikrlash va ijodiy yechimlar topish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalardan foydalanish orqali o'qituvchilarning kreativ kompetentligini rivojlantirish. Virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish mumkin. O'qituvchilarni kreativ kompetentlikni rivojlantirish bo'yicha doimiy ravishda malaka oshirish dasturlari bilan ta'minlash. Bu, o'qituvchilarning zamonaviy pedagogik yondashuvlar va innovatsion metodlar bilan tanishishiga yordam beradi. Ta'lim muassasalarida kreativ muhit yaratish, o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasida ijodiy fikr almashish, hamkorlik va tajriba almashish imkoniyatlarini oshirish. Bu, o'qituvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O'quv dasturlarini zamonaviy talablar va bozor ehtiyojlariga mos ravishda yangilash. Bu, o'qituvchilarning kreativ kompetentligini oshirishga yordam beradi va ularni kasbiy faoliyatda muvaffaqiyatli bo'lishlariga ko'maklashadi. O'quvchilarning ijodiy faoliyatini rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash orqali o'qituvchilarning kreativ kompetentligini rivojlantirish.[6]

Bu, o'quvchilarning o'z fikrlarini erkin ifoda etishlariga va yangi g'oyalarni ishlab chiqishlariga yordam beradi. Ushbu istiqbollar bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimini yanada samarali qilishga yordam beradi va ta'lim jarayonini zamonaviy talablar darajasida olib borishga imkon yaratadi.[10]

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatiga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimi ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish va o'quvchilarning innovatsion fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish orqali o'z o'quvchilariga zamonaviy texnologiyalarni o'rgatishda muvaffaqiyatga erishadilar va ularni kelajakda muvaffaqiyatli mutaxassislar sifatida tayyorlashga yordam beradilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Avazov, G'. B. (2024). "Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatiga tayyorlashda kreativ kompetentligini rivojlantirish metodikasi." So'ngi ilmiy tadqiqotlar nazariyasi 7-jild 1-son respublika ilmiy-uslubiy jurnali
2. Avazov, G'. B. (2023). "Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining kreativ kompetentligi" "Innovative Academy RSC".
3. Karimov, S. (2021). "Zamonaviy ta'limda kreativ fikrlash." Ta'lim va innovatsiyalar jurnali, 3(2), 45-50.
4. Murodov, B. (2022). "Texnologiya fani o'qituvchilarini tayyorlashda kreativlik." O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
5. Qodirov, R. (2020). "Kreativ kompetentlik va uning ta'lim jarayonidagi o'rni." Pedagogika va psixologiya jurnali, 4(1), 12-18.
6. Rahimov, D. (2021). "Innovatsion ta'lim metodlari va kreativ fikrlash." Ta'lim va taraqqiyot, 5(3), 67-72.